

پایه :	۱۰	موضوع :	فلسفه
تاریخ :	۹۰/۶/۲۳	ساعت :	۱۶

نام کتاب: نهاية الحکمة، از اول المرحلة الثامنة تا پایان کتاب

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سوال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه، به سوال آخر نمره داده نمی شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

تستی:

۱. در مورد فاعلیت خداوند نسبت به اشیاء، عقیده جمهور متکلمین کدام است؟ د ۱۷۳
 أ. بالرضا ب. بالغایة ج. بالتجلی د. بالقصد ■
۲. طبق قول مصنف، کدام گزینه در مورد غایت فعل واجب تعالی درست است؟ ب ۱۸۵
 أ. غایت راجع به فعل است ب. غایت همواره در ذات فاعل است ■
 ج. فعل واجب تعالی غایت ندارد د. غایت فعل واجب تعالی به خلق برمی گردد
۳. علم المنجم بانّ القمر منخسف يوم كذا ساعة كذا الى كذا ... وعلمنا من طريق الرؤية بحركة زيد مادام يتحرك.... ب ۲۴۶
 أ. متغیر - متغیر ب. کلی - جزئی ■ ج. ثابت - متغیر د. متغیر - ثابت
۴. کدام گزینه در مورد علم خداوند غلط است؟ د ۲۸۹
 أ. خدا در مرتبه ذاتش علم به ذاتش دارد ب. خدا در مرتبه ذاتش علم به ماسوای ذاتش دارد
 ج. علم خدا در مرتبه ذاتش به ماسوای ذاتش علمی اجمالی در عین کشف تفصیلی است
 د. علم خدا به ماسوای ذاتش علمی حصولی است ■

تشریحی

* إن وجود المعلول بقياسه الى علته، وجود رابط موجود فی غیره؛ وبالنظر الى ماهيته وجود فی نفسه، جوهری أو عرضی. ۱۵۷

۱. عبارت را به طور کامل شرح دهید.

علیت و معلولیت رابطه بین وجود علت و معلول است و وجود معلول عین فقر و حاجت به علت است چون اگر فقر و حاجت عارض بر آن بود، معلول فی ذاته مستغنی بود و استغناء با معلول بودن معنی ندارد.
 واما معلول به لحاظ ماهیتش، وجود فی نفسه است نه فی غیره در این صورت خودش بدون توجه به علت لحاظ شده است حال اگر احتیاج به موضوع نداشته باشد وجود جوهری است و اگر محتاج به موضوع باشد وجود عرضی است.

* لو صدر عن الواحد کثیر، وجب أن یکون فيه جهة کثرة وترکیب یستند إليها الکثیر. ۱۶۷

۲. عبارت را شرح دهید و مثالی برایش ذکر کنید.

(چون از واحد بسیط تنها یک معلول صادر می شود) حال اگر از واحدی مانند انسان واحد افعال کثیری صادر شود مستلزم آن است که آن واحد دارای جهات کثیری باشد که افعال به آن جهات مستند باشد.

۳. أ. «حرکت نزولی» یا همان «حرکت تضعیفیه» چیست؟ ب. چرا چنین حرکتی محال است؟ ۲۱۲

أ. حرکت نزولی عبارت است از حرکت از شدت به ضعف و از فعل به قوه که چنین چیزی امکان ندارد.
 ب. زیرا مستلزم آن است که فعلیت، قوه برای قوه خودش باشد و این هم محال است.

۴. مقصود از عبارت «إنَّ العلوم لیست بذاتیة للنفس» چیست؟ ۲۶۳
- أی أنَّ ما تناله النفس من العلوم لیست ذاتیة لها موجودة فیها بالفعل فی بدء کینونتها.
- * إنَّ کلَّ ما له ماهیة فهو ممکن وینعکس الی أنَّ ما لیس بممکن فلا ماهیة له فالواجب بالذات لا ماهیة له وكذا الممتنع بالذات. ۲۷۳
۵. با توجه به عبارت، ماهیت نداشتن واجب و ممتنع را اثبات کنید.
- هر موجودی که ماهیت داشته باشد ممکن است.
- عکسش می‌شود: غیر ممکن (= واجب و ممتنع) ماهیت ندارد.
۶. اقسام «صفات ثبوتیه» را با ذکر مثالی برای هر یک، نام ببرید. ۲۸۴
- حقیقیه محضه مثل حی، حقیقیه ذات اضافه مثل خالق و رازق و اضافی مثل عالمیت و قدرت.
- * الواجب تعالی مختار فله ارادة لفعله لكن الإرادة التي فینا وهی کیف النفسانی غیر متحققة هناك ولیس هناك الا العلم وما یلزمه من الاختیار فعلمه تعالی هو إرادته، فهو تعالی مرید بما أنَّه عالم بعلمه الذی هو عین ذاته. ۲۹۹
۷. با توجه به عبارت، تفاوت اراده در انسان و اراده خداوند را بیان کنید.
- اراده انسان: کیف نفسانی است.
- در خداوند: همان علم خداوند است که آن هم عین ذات خداوند است.
- * استدلال بعضهم علی الجبر فی الأفعال بأنَّ فعل المعصیة معلوم للواجب تعالی فهو واجب التحقق ضروری الوقوع ... ولا یجامع ضرورة الوقوع اختیاریة الفعل. ویمعارضه أنَّ فعل المعصیة معلوم للواجب تعالی بخصوصیة وقوعه وهو أنَّه صادر عن الانسان باختیاره. ۳۰۵
۸. شبهه فوق و نقد آن را بیان کنید.
- چون خدا علم به معصیت ما دارد پس معصیت ضروری است پس ما مختار نیستیم. نقد: خدا علم به معصیت ما دارد با همه مشخصاتش که یکی از آنها اختیاری بودن آن است.
۹. عوالم سه گانه وجود را نام برده، خصوصیت هر کدام را ذکر کنید. ۱۲/۱۹ متوسط ۳۱۴/۴
۱. عالم تجرد تام عقلی: خصوصیت آن این است که هم ذاتاً و هم فعلاً مجرد از ماده و آثار ماده است. ۲. عالم مثال: ذاتاً مجرد از ماده است ولی آثار ماده از قبیل شکل و ابعاد و اوضاع را دارد. ۳. عالم ماده و مادیات که ذاتاً مادی است و آثار ماده را نیز دارد.